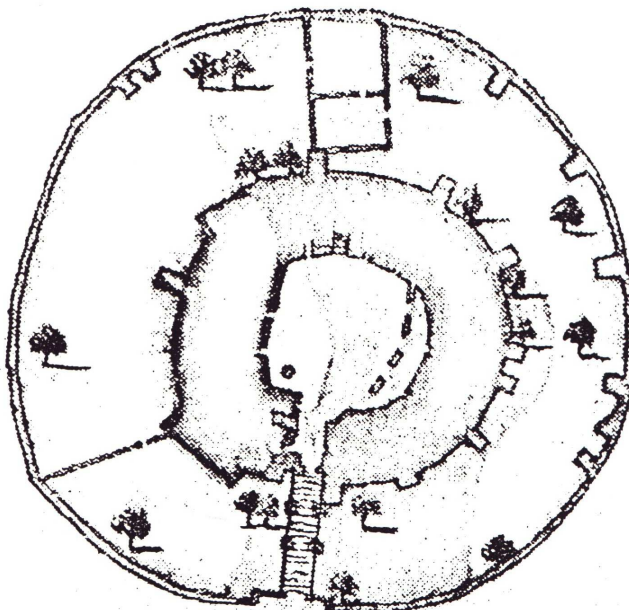

Zřícenina hradu

Zřícenina hradu leží na jižním okraji vesnice. Patrový hrádek a ves jsou připomínány k r. 1259. V tomto roce je uváděn jako držitel Cuzkraj ze Žerotic. Tvrz se poprvé výslovně připomíná v r.1358, kdy ji Adam ze Žerotic prodal Benešovi z Weitmile. Ten rozšířil tvrz natolik, že je pak v pramenech označována jako hrad. Rod z Weitmile držel tvrz až do r.1512, kdy ji prodal a majitelé se pak střídali - vzpomínají se Jindřich Lechvický ze Zástřizl (od r.1512), Fridrich Březnický z Náchoda (od r.1559) a Jiří Ehrenreich ze Sinzendorfu (od r.1628). Roku 1512 se objekt v důsledku provedených přestaveb označuje jako zámek a i další majitelé - zejména Zástřizlové a od r.1559 Březničtí z Náchoda pokračovali v jeho renesančních úpravách. V roce 1643 hrad dobyli a vypálili Švédové. Pozdější barokní úpravy provedli Blierové, ale později Žerotice opustili a přestěhovali se na nedaleký zámek do Žetic. V roce 1711 koupil zámek s velkostatkem František Karel hrabě Berchtold. V r.1720 majetek zdědili jeho synové František Antonín Berchtold a Adam Ignát Berchtold. Správy se ujal již zmíněný František Antonín. Po jeho smrti dědictví přešlo na syna Prospera Berchtolda. Tento jej v r.1755 prodal hraběnce Marii Elišce Walldorfově. V r.1761 se majitelem stal její syn Ignát Bohumír Walldorf, který určil r.1796 svým dědicem hraběte Františka Chorinského. Rodu Chorinských patřilo panství do r.1863, kdy je hrabě Viktor prodal rytíři Bedřichu Kammelovi z Hardegg. Z tohoto rodu drželi velkostatek od r.1884 Karel, od r.1890 dr. Karel, od r.1917 Siegfried a od r.1920 byl majitelem dr. Dominik Kammel z Hardegg. Od něj jej v r.1936 koupil Alois Fišl, kterému byl vyvlastněn revizí pozemkové reformy v roce 1948. V majetku státu byla zřícenina tvrze do roku 1998, kdy ji koupil nový majitel, v jehož vlastnictví je objekt dodnes a který připravuje její postupnou rekonstrukci.

Perokresba z období kolem roku 1700 znázorňuje žerotickou tvrz(hrad) v době, kdy stála ještě zcela neporušena. Měla okrouhlý půdorys se stavbami soustředěnými podél vnitřní strany obvodové hradby, které vymezily volné střední nádvoří. Přístup do ní vedl od jihu po mostě přes 12 metrů široký obezděný příkop do klenutého průjezdu a dále na nádvoří. Jeho pravá (tj. východní) část byla ozdobena několika poli arkády. Zdá se, že budovy tvrze trpěly statickými poruchami, o čemž svědčí velké množství opěrných pilířů, podpírajících budovy nad hranou příkopu. Opevnění tvrze tvořil především již zmíněný příkop, který obtáčel celé staveniště (na západní straně byl zničen, při budování silnice v šedesátých letech minulého století). Po jeho vnější hraně probíhala ještě navíc hradební zeď, zpevněná na několika místech rovněž opěrnými pilíři (zvláště na východní straně). V jeho severní části byla mezi vlastní tvrzí a hradbou, tj. na dno příkopu, vestavěna dvojdílná budova neznámého účelu, v jihozápadní části probíhala přes příkop zeď, spojující vlastní tvrz s hradbou nad příkopem. Ve srovnání s katastrální mapou Žerotic z roku 1824 je patrné, že stav tvrze v jejím půdorysu se za více než sto let prakticky nezměnil. To ovšem neznamená, že její budovy nebyly rozebírány na stavební materiál. Lze ovšem důvodně předpokládat, že k vlastní a konečné destrukci budov došlo nejdříve ve třicátých letech minulého století. Následné období pak přineslo bývalému panskému sídlu zkázu. Dvě zdi hranolové věže v severozápadní části objektu se zřítily v roce 1988. Do dnešní doby se ze stavby dochovala jedna renesančně klenutá místnost v severozápadní části areálu, obvodové zdivo do výše prvního patra, opěrné pilíře, torzo hranolové věže a značně zasypaný původně obezděný příkop. Ze současného stavu zříceniny si lze jen stěží původní podobu objektu představit.